

היום נלמד בעזרת ה':

יבמות דף סה

האישה קובעת לה וסת: שאם ראתה שלוש פעמים באותו יום ובאותה עונה (יום / לילה) קובעת וסת, ואז אם הגיע וסתה ולא בדקה ולא ראתה - היא טמאה משום ש'חזקה האורח בזמנו בא'. וכן אם היא 'שינתה ראייתה' פעמיים כלומר שהגיע יום וסתה ולא ראתה בו וראתה ביום אחר - עדיין בפעם הבא שיבוא וסתה, אם לא בדקה היא טמאה, משום שעדיין היא לא יצאה מהחזקה של הוסת הקודם עד שתקבע וסת חדש בג' פעמים.

עד שיעידו בו: בבעלים של השור שהשור שלו נגח שלוש פעמים, ואז בפעם הבאה ישלם נזק שלם.

איבעיא להו נישאת לשלישי ולא היו לה בנים: האם הבעל הראשון והשני שגירשו אותה ונתנו לה כתובה, יכולים לטעון שתחזיר את הכתובה, שהרי התגלה הדבר למפרע שהיא עקרה ולא מגיע לה? מאידך היא יכולה לטעון: הייתי ראויה באמת ללדת, ורק אחרי שהתחתנתי עם הבעל השלישי הוכחש גופי ואינני יכולה ללדת.

איבעיא להו נישאת לרביעי והיו לה בנים: האם יכולה לתבוע כתובה מהשלישי שגירש אותה ללא כתובה על סמך שהיא עקרה? הגמרא עונה שעדיף לה לשתוק, בשביל שהוא לא יטען שהגט היה בטעות. אך רב פפא מקשה: גם אם הוא לא טוען זאת בפועל, הרי מתברר שהגט ניתן בטעות? אלא התשובה היא שהגט לא בטל משום שאנו טוענים שעכשיו היא הבריאה מהחולי שהיה לה, ובאמת בעבר לא היתה יכולה ללדת.

הוא אמר מינה: הם מתווכחים מי אשם בעקרות. היא נאמנת משום שהיא יודעת אם הזרע שלו 'יורה כחץ', ובמקרה שאינו יורה כחץ הוא אינו יכול להוליד.

הוא אמר אפלת בגו עשר: היתה לך הפלה בתוך עשר שנים, ואם כך הרי מונים את העשר משעת ההפלה ועדיין יש זמן רב והוא לא מעוניין לגרשה, ואילו היא טוענת

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

שהיא בן הפילה – היא נאמנת, משום שאם לא היה בזה אמת היא לא היתה מחזיקה את עצמה כעקרה.

הוא אמר אפילה תרי: הוא טוען שהיא הפילה רק פעמיים, והיא טוענת שלוש (ואם בן יש לה חזקה שהיא מפילה את ההריונות) – שוב היא נאמנת, כי לא היתה מחזיקה את עצמה כאישה המפלת נפלים.

משנה ונמרא: האיש מְצִיָּה על מצוות פריה ורביה ולא האשה, שנאמר "וַיִּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּבְשֵׁהָ...", ורק האיש דרכו לכבוש ולא האשה.

אדרבה "ובבשוה" תרתי משמע: כלומר "ובבשוה" משמע בלשון רבים, וא"כ הוא נאמר גם לאיש וגם לאשה.

ובבשה כתיב: הכתיב של הפסוק הנ"ל הוא "ובבשה" ללא ו' (= לא כתוב "ובבשוה"), כלומר בלשון יחיד.

כשם שמצוה על האדם לומר דבר הנשמע: דהיינו להוכיח את מי שמקבל ממנו את התוכחה.

שנאמר אביך צוה וגו': לאחר מות יעקב שלחו בניו שליחים ליוסף שימחל להם על שמכרו אותו, שנאמר "וַיֵּצֵאוּ אֶל יוֹסֵף לְאָמֹר, אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר: כֹּה תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף, אָנָּה שָׂא נָא פְּשַׁע אֶחָיו וְחַטָּאתָם כִּי רָעָה גָּמְלוּךְ, וְעַתָּה שָׂא נָא לְפָשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ, וַיִּבְרַךְ יוֹסֵף בְּדַבְרָם אֵלָיו", ובאמת יעקב לא ציווה עליהם זאת לפני מותו, אלא הם שינו מן האמת כדי שיהיה שלום ביניהם.

שנאמר ויאמר נשמואל איך אלך ונשמע נשאל והרגני וגו': לאחר שה' אמר לשמואל שילך למשוח את דוד למלך על ישראל במקומו של שאול, אמר שמואל לה' - "איך אלך ונשמע נשאל והרגני, ויאמר יהוה עגלת בקר תקח בידיך ואמרתי לזבח ליהוה באתי", הרי שהקב"ה ציווה על שמואל לשנות מפני השלום, נמצא שיש בזה מצווה.

דמיעקרא כתיב ואדוני זקן: כששרה שמעה שיוולד להם בן לעת זקנותה אמרה על אברהם "ואדוני זקן" בלשון ביזוי, שנאמר "וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר, אַחֲרַי בְּלִתִּי הֲיִתֵּה לִי עַדְנָה וְאֵדְנִי זָקֵן", וכשאמר זאת הקב"ה לאברהם הוא שינה מפני השלום, שנאמר "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אַבְרָהָם, לָמָּה זֶה צָחַקְתָּ שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵף אֲמַנְם אֵלֶּךָ וְאֵנִי זָקֵנָתִי" (= ומשמע ששרה אמרה זאת על עצמה).

(המשך בדף הבא ↓)

למדנו במשנתנו - רבי יוחנן בן ברוקה אומר (= על שניהם והאשה יש את המצווה של פרו ורבו):

תסתיים דרבי יוחנן הוא דאמר אין הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה, שהרי ישב ר' אבהו ואמר משמו של רבי יוחנן שהלכה כרבי יוחנן בן ברוקה, ורבי אמי ורבי אסי סובבו את פניהם לאחור להראות שדבריו לא נכונים ורבי יוחנן לא אמר זאת מעולם, והם לא אמרו לו זאת בפירוש כי חלקו לו כבוד.

אמר רב פפא: בשלמא לסוברים שהמעשה היה שרבי אבהו אמר זאת, מובן שהם חלקו לו כבוד משום כבוד הקיסר, שרבי אבהו היה מקרוב למלכות, אבל לסוברים שהמעשה היה שרבי חייא בא אבא אמר זאת, קשה מדוע הם סובבו את פניהם ולא אמרו לו במפורש שדבריו לא נכונים.

מאי הוה עלה? כלומר האם רבי יוחנן אמר שהלכה כרבי יוחנן בן ברוקה או לא?
ת"ש דאמר ר' אחא בר חנינא וכו': היה מעשה לפני רבי יוחנן בבית הכנסת של קיסרי, שאשה תבעה מבעלה לגרשה לפי שלא היו לה בנים, ואמר רבי יוחנן שהבעל יגרש את אשתו ויתן לה כתובה. מוכח שרבי יוחנן סובר שאשה כן מְצַיָה על פריה ורביה (כרבי יוחנן בן ברוקה), שאם לא כן מדוע על הבעל לשלם לה כתובה והרי הוא יכול לטעון שהיא אינה מְצַיָה על פריה ורביה ורצונה להתגרש הוא ללא סיבה.

דחייא: יתכן שאותה אשה באה מחמת טענה שהיא רוצה שיהיו לה בנים שיעזרו לה בעת זקנתה, וכמעשה שהיה באשה שבאה לפני רבי אמי ותבעה שבעלה יגרשה לפי שאין לה בנים, ואמר לה רבי אמי שאם את רוצה להתגרש לא תקבלי כתובה לפי שאת לא מְצַיָה על פריה ורביה, אמרה לו האשה 'מה יהיה על אשה זו שלפניך בעת זקנתה?' ואמר רבי אמי שטענתה צודקת וכופים את בעלה לגרשה ולתת לה כתובה.

ההיא דאתאי וכו': מעשה באשה שבאה לפני רב נחמן ותבעה שבעלה יגרשה לפי שאין לה בנים, אמר לה רב נחמן שאם את רוצה להתגרש לא תקבלי כתובה לפי שאת לא מְצַיָה על פריה ורביה, אמרה לו האשה 'האם אשה זו שלפניך לא צריכה עץ להישען עליו לעת זיקנתה ואת חפירה לקבורה?' כלומר בן שתישען עליו לעת זקנתה, ואם תמות הוא יקבור אותה, ואמר רבי נחמן שטענתה צודקת וכופים את בעלה לגרשה ולתת לה כתובה.

יהודה וחזקיה בנויו של רבי חייא היו תאומים, אחד נגמרה צורתו לאחר תשעה חדשי עיבור והשני בתחילת החודש השביעי לעיבור, וליהודית אמם שהיא אשתו של רבי חייא היה צער מחמת זה. שינתה יהודית את בגדיה שלא יכירה רבי חייא בעלה, והלכה ועמדה לפניו ושאלה: האם אשה מְצַנָּה על פריה ורביה? ענה לה: לא. הלכה יהודית ושתתה סם המעקר כדי שלא תתעבר יותר ולא יהיה לה שוב צער כזה. לבסוף התגלה לרבי חייא שהייתה זו אשתו ששאלה אותו, אמר לה רבי חייא: מי יתן שלא היית שותה את הסם ותלדי לי עוד שתי בנים. ואכן היה עוד מקרה שהיא ילדה לו תאומים, כפי שאמר מר - שיהודה וחזקיה בני רבי חייא היו תאומים, וגם פזי וטווי בנותיו היו תאומות.

ולא מיפקדי? האם אכן נשים לא מְצַנָּות על פריה ורביה? והרי היה מעשה באשה שהיתה חצי שפחה כנענית וחצי בת חורין, וכפו את האדון שלה שישחררה ועשאה בת חורין כדי שתוכל להינשא (= לחצי שפחה כנענית וחצי בת חורין אסור להינשא בין לעבד כנעני ובין לישראל). מוכח שהאשה כן מְצַנָּה על פריה ורביה!

דחיייה: שם הטעם היה משום שנהגו בה מנהג הפקר, שלפי שלא יכלה להתחתן היתה מפקירה את עצמה והיו חוטאים בה, ולכן כפו את האדון שלה לשחררה שתוכל להינשא.

 הדרן עלך הבא על יבמתו